

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník, kraj. vyslanec. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Ludák či liberál?

Už to nenie ináč! Tí liberálni havkáči či sú oni novinári, či korteši, či iní náhončiaci vlády, museli dostať duplovanú porciu obroku od všemohúceho Tiszu, lebo na preteky vychvalujú liberalizmus a gazdu svojho, čo ich tak dobre platí. Tak hania stranu našu ľudovú, ako čo by sme my všetci do jedného podpalači, zloději, zradcovia a čert vie akí nebezpeční ľudia boli, a tak vábia k sebe našich voličov, ako čo by tí medzi nimi našli tú najväčšiu blaženosť, ako keby tam manna padala a pečené holuby lietaly.

No, páni liberáli, len vy sami užite tú dobrotu, ktorú núkate statočným voličom našim. My nežiadame z nej. Vy aj bez tak ste vždy hladní a smädní, aj vrecká mávate prázdne, teda len sa shromažďujete okolo mästných hrncov, však Tisza postará sa o to, aby frfotalo dačo v nich. Teda ešte ráz poviem a radím vám: užite sami váru liberálnej kuchyne. Nám je ona protivná. Páchne cibulou, čo znak toho, že kazári ju varili, a my od tých bočíme, ako od svrablavej ovce. Už my len ľudákmi a kresťanmi zostaneme. Nám veľmi milá je zástava strany našej. My na toľko vážime statočnosť a presvedčenie svoje, že nenie tej ceny, ba hany a hrozby, za ktorú zapredali by sme stranu našu. My takýchto zradcov naničhodných nemáme medzi sebou! To už medzi vami najde sa ich vyše práva. Preto nenie statoční ľudák k dostaniu. Aj je to celkom správne, aby kazári, frajmaureri, socialisti a iná háveď bez náboženstva, držala sa liberalizmu, a klaňala sa násilnému a vysokomyseľnému Tiszovi. Nech mu pomáhajú sužovať i tak biedny národ. Nech mu

pomáhajú kopat' hrob slobode a práva. Nech mu pomáhajú putá kovať na nohy národa. Nech sa upeleší v kresle ministerskom, za ktoré obetuje slobodu národa a konštitúciu krajiny. Nech je poslušným sluhom Viedne, ktorej všetko slúbil a všetko dá čo len žiada od neho, len aby mohol byť minister-presidentom. Čo-že je jemu národ, sloboda, ústava, zákon? Hlavná vec: nasítiť vysokomyseľnosť svoju. A aký je on, vodca, taký je aj tábor jeho. Človek zdesí sa nad tým, keď zkúma ľudí, na ktorých Tisza opiera sa. A preto dobrý kresťan bočiť musí od tejto strakatej a podozrivej spoločnosti. Páste dviha na nás, hrozí sa nám; žihadlá jej najväčšiu nenávisť sypú na nás, ale my predsa nenalakáme sa a neodstúpime od našej strany. Veru nie! Nech je liberálom, komu páči sa násilník Tisza a protinárodná politika jeho, naše miesto na veky bude na ľudovej strane.

Páni liberáli! Už keď ste nám boj vykázali, pasujme sa každý pod svojou zástavou a pod vedením svojich vodcov, ale nie tak, že vy zväbíte našich voličov, a poriadne oklamete a vysmejete ich. A, aby hnusný jarmok tento úplný bol, za odmenu zavesíte im na krky väčšie farchy a neľudských bašikov, tak že ubohí občania môžu ísť do Ameriky. Na to nerátajte, lebo voličia naši veľa dajú na statočnosť, a dosť ľahko, oškrú takého vagabunda, ktorý by chcel ich zliberálčiť. Ozaj zradcom bol by ten kresťan, ktorý pomáhal by vám oproti vlastným bratom jeho. Kliatba nad ním!

Dajte teda pokoj kresťanským voličom. Neopovažujte sa ich ani podplácať, ani nahovárať, ani strašiť. To je podlosť! To je naničhodník,

ktorý dá sa na takúto — ozaj — liberálnu prácu. Však keď je liberalizmus tak milý a pre krajinu užitočný, prečo potrebujete k víťazstvu žandárov, nadžupanov, všetkých úradníkov, židov, peniaze, pálené, hrozby, pokuty a čert vie aké figle a huncútstva? Prečo neide ľud dobrovolne za vami? Prečo už od teraz zbierate peniaze na voľby a predávate barónstvo židom? Haňbite sa? Ktorý statočný kresťan šiel by na vašu stranu votizovať? Ani jeden, lebo pre kresťanov je len ľudová strana.

Ešte aj to poznamenáme, že vótum je vlastnosť občana. Žiaden liberálny korteš nemôže, ba nesmie ho mať v tom. Komu chce, tomu ho dá. Dobrý kresťan veru nedá ho kazárovi alebo inému nepriateľovi cirkve, ale dá ho ľudákovi. Takto budú robiť všetci voliči naši. Tých vy nedostanete, darmo číhate na nich. To sú naši ľudia! Vlastní bratia! Statočnosť, nábožnosť a láska viaže nás do vedna. Seba milujeme, ale liberalizmus nenávidíme. Tvoríme jedno bratstvo, a každý úd rodiny tejto oddaný je s telom a s dušou za ľudovú stranu.

Nezabudnite toto liberálni korteši! Majte s nami svätý pokoj! Podlizujte sa vy kozárom a kadejakým oplanom, ktorí snáď aj dušu by predali za pálené a za pár halierov. Pre týchto narobte tej besnice židovskej. Nech sa nažerú do vôle. Aspoň ráz nech majú hody, a potom ale nech stonajú pod porciami a pod násilným panovaným Štefana Tiszu.

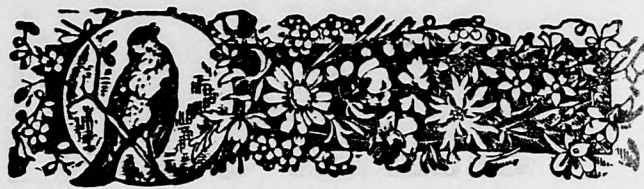
Naši statoční voliči nečakajú peňažitú odmenu, ako to robia bezočivci. Uspokojte sa s tým, keď na snem pošlú svojho človeka, poriadneho to ľudáka, ktorý bude ich brániť a šľahať prechmáty nesvedomitých liberálov. S takýmito ľuďmi ísť do boja, je radosť. Takíto voličov zastupovať na sneme, je vyznačenie pre toho istého ablegáta.

Keď už voliť máme medzi liberalizmusom a kresťanstvom, veru sto ráz radšej pridržíme sa pri ľudáctve ako pri kazárčine. Viac je hodná statočnosť, ako planá odmena. Viac Križ, ako nadutý Tisza.

Preto doju s liberalizmusom! Nech žije ľudová strana!

Korteš.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

POLITICKÉ CHÝRY.

Položenie Tiszovo.

Noviny pešťanské všeliakými chýrami nasycovali obyvateľov svojich o plánoch a položení vlády. Písaly medzi iným, že voľba je nevyhnutná, že už o dva týždne bude museť Tisza rozpustiť snem. — Košuthove noviny písaly zase, že opozícia bude tak a tak bojovať a obštruovať proti Tiszovi, atď. Ako sme my to predvídali a aj napísali, sa to, z tých púšťaných strachov všeliakých nedokázal sa ani jeden. Košuthovci už pri prvej srážke s vládou, keď pojednávalo sa na sneme o smluve talianskej, veľmi chýtro ustúpili od boja a sú až doteraz ticho.

To sa rozumie, že páni títo na Košuthovej strane zase sa vystrárajú a to vraj celkom «vážne» k akémusi boju novému. Mali by k tomu síce príležitosti dosť. Práve teraz vyjednáva Tisza spolu s ministrom rakúskym o smluve obchodnej medzi Rakúsko-Uhorskom a Nemeckom. Tisza aj do tohoto vyjednávania pustil sa na svoju päsť, t. j. protizákonne, bez toho, že by sa postaral o zadržanie toho, čo zákon o uzavieraní takých smlúv predpisuje ohľadom na samostatnosť Uhorska. Pre toto by teda Košuthovci mohli tiež vážny boj viesť proti Tiszovi. Lenže tým «bojom» a obštrukciám Košuthovcov nikto nesadne na lep. Keby bolo treba proti kat. cirkve na povel židov zavádzať dajaké boje parlamentárne, nuž to vieme, že by strana Košuthovcov nepoddala sa, ale viedla by boj svoj čo najukrutnejšie. Ale oproti Tiszovi, že by sa dali vážne bojovať, o tom ani reči. A tak položenie Tiszovo je dosť zabezpečené.

Zmena snemovho poriadku.

Okolo tejto veci sa to tiež tak po pansky politizuje. Od samého počiatku písali sme, že Tisza, ktorí dobre zná svojich Košuthovcov plán svoj o tej zmene predsa len prevedie. Je pravda, že najväčšia stránka opozičná, t. j. Košuthova jednohlasne uzavrela obštrukčný boj proti návrhu Tiszovmu o tej zmene stanov snemových, ale my už dobre vieme, čo sú to za aké jednohlasné uzavretia u Košuthovcov. — Tisza už pripravuje pôdu pánom tuhým bojovníkom a obštruantom, aby mohli odzbrojiť. Zo svojho návrhu vynecháva to i to a podrží si z neho len to hlavné: aby mohol znemožniť rečnenie jemu nemilých ablegátov opozičných. A s tým zdanlivým ustupovaním Tiszovým väčšia čiastka Košuthovcov sa uspokojí. Ostatným, ktorí by ustupovať nechceli, pohrozí sa Tisza voľbami a títo sa tiež pekne poddajú.

Čo bude s tou revíziou snemových stanov, o tom viac vedia vo Viedni, nežli tu u nás. Z Viedne totiž oznamujú, že náš snemový predseda Desider Perczel pri

pojednávani Tiszovej predlohy dopusti sa i násilenstva, len aby prešiel návrh Tiszov. Že len za istý čas a len istým rečníkom dovoli hovoriť; po krátkom čase ale že dá nad návrhom hlasovať a ďalšieho pretriasania že nedovoli. Teda násilenstvo.

Ludák-neľudový.

Edmund Abaffi, vyslanec dolnokubinský napísal list svojim voličom a predsedovi strany Ľudovej, že z Ľudovej strany vystupuje, asíce preto, že sa mu páči návrh Tiszov o revízie poriadku snemového, ktorú revíziu on za potrebnú drží. — Abaffi neosvedčuje, že nebude liberálom, len tolko hovorí, že bude vraj nad stranami.

Abaffi bol prítomný na porade strany Ľudovej, kde sa jednohlasne určilo, že Tiszove návrhy sú protizákonné, sú násilnícké, preto že Ľudová strana proti nim sa postaví. Pri tejto porade teda aj Abaffi bol ešte proti Tiszovi.

Abaffiho vyslal okres ako ablegáta na snem bojovať proti liberálnej vláde. Konštatujeme, že Abaffi práve opak toho činí, keď k vôli liberálnemu návrhu opustil stranu Ľudovú a ukázal chrbát svojim voličom Ľudovým.

Rusko-japonská vojna.

Na bojišti, podľa najnovšie došlých zprávy sa neudalo nič zvláštneho, okrem toho, že sa tu i tam predstráže zrazia. Kuropatkin zdeľuje, že Japonci na východ postupujú a že chcú napádať ruské vojská. Taktiež Saharov zdeľuje, že Japonci dňa 31. okt. chceli napadnúť ruské voje, ale tie ich nazpät zahnali.

Kolko Rusov padlo v bojoch na rieke Ša? Dľa úradných ruských výkazov v tých bojoch padlo 95 officierov, 401 bolo raneno a 12 zmizli; vojakov padlo 2598, ranených bolo 17.061 a zmizlo 3043.

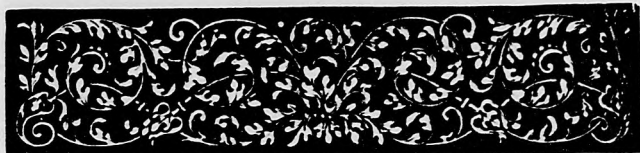
Teraz sa mnoho píše zase o Port-Arthure. Jedny zprávy hovoria, že dňa 26. a 27. okt. bol celý Port-Arthur ý plameňoch a že Japonci vraj jedno za druhým zaujímajú pevnosti. Ba aj to píšu, že Japonci dňa 3-ho novembra, t. j. v deň narodenín Mikadových dobyjú Port-Arthur, lebo že Rusi nemajú už streliva. Takéto chýry pravda už viac ráz byly pustené do sveta, že vtedy dobyjú Port-Arthur, lenže to tak ľahko nejde, ako to Japoncom priaznivé noviny píšu.

Útok baltickej flotty.

Záležitosť útoku baltickej flotty na hullských rybárov preskúma medzinárodný súd a obidve stránky, totiž Rusko a Anglicko poddajú sa výroku, ktorý vynesie súd. Toto je víťazstvo hágskej konferencie, ktorá poskutuje nádej, že zainteresované mocnosti predostnú medzinárodnému súdu časom viac a viac medzinárodných konfliktov. S týmto klesne počet krvavých vojní, čo je veľké požehnanie na človečenstvo.

Že kedy zasadne medzinárodný súd a dokiaľ môže trvať vyšetrovanie v osudnej záležitosti útoku na hullských rybárov, o tom sa došlé telegrammy nezmiňajú. No zrejmou vecou je, že ruská diplomacia zrýchli pokračovanie, lebo to i záujem Ruska vyžaduje. Rusko totiž

musí nástojit na tom, aby baltická flotta čím skôr mohla sa pohnúť na cestu na ďaleké bojište. Prevažná väčšina anglických časopisov teší sa, že anglicko-ruskô incident vybaví onedlho pokojnou cestou.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

O smluve našej s Talianskom odznelo niekoľko rečí so strany Kossuthovcov a so strany vládnej. No byly to reči na tolko prázdne a tak neúprimné, že škoda by bolo zaoberať sa s nimi obsírnejšie.

Zpomedzi Ľudových ablegátov rečnili Štefan Rakovszky a Ján Molnár. Oba rečníci hovorili v záujme Ľudu, keď žiadali, aby vláda už raz odhodlala sa zregulovať nebezpečnú riekú *Rábu*. Rakovszky dal si záležať na tom, aby čo najlepšie posvietil na celú toto záležitosť, čo sa výtečnému rečníkovi aj podarilo, natoľko, že po jeho reči aj minister orby nahliadol, že plány vjady ohľadom na regulovanie Ráby, sú nevostatočné.

Ján Molnár vytýkal liberálom tú faloš, že pri každej veci tisnú do popredia len liberálnu politiku. Tak činia to i pri regulovaní Ráby. Ľudová strana celých desať rokov pracovala na tom, aby vymohla od vlády regulovanie tejto rieky. Konečne keď sa táto vec už ďalej odvlekováť nemohla, vláda zamýšľa čo-to urobiť. A tu prídu stoliční liberáli s tým, že regulovanie len liberáli prevedú, iní nie. Je to nepekné kortesovanie. Ďalej žiadal i to, že aby aj majitelia, čo majú grunty okolo močiara Fertó, tiež boli pritiahnutí do spoločnosti regulačnej, bo je to aj v jejich vlastnom záujeme, tak teda aj farchy treba im znášať.

Uhorsko a židia.

Židovská otázka vždy bola a bude vsade, kde žijú a žit budú židáci. Opravdový boj zúri medzi židmi a medzi inovercami, boj to o život a o smrť a najmä proti kresťanom je on namerený. V boji tomto obyčajne židia utrpia porážku, ale oni zato neprehrajú, lebo ráz položí víťazný kresťan nohu svoju na krky v prachu zvíťajúceho sa žida, v tom okamihu prebudí sa v ňom láska ku blížnemu a odpustí nepriateľovi. Na to potom nastane ticho, ale len preto, aby víchor s tým väčšou prudkosťou dul a aby dobrák — a či blázon — kresťan znovu položil nohu svoju na krky prevládaného žida.

Aj u nás cítiť dačo takého, ako keby sa mal strhnúť víchor oproti židom, na čo oni sami dávajú príčinu jako s bezočivosťou svojou, tak s dychtivosťou po vláde a po bohatstve, ako aj s nevýslovnou nenávisťou oproti kresťanom.

sfanstvu. Boj tento neomylné vypukne. Už aj cítíme jeho príchod, bude to boj ukrutný, lebo budú ho rozduchovať nielen hospodárske pomery, ale všetko to, čo dalo moc židom a čo pozbavilo kresťanov samostatnosti, majetku a viery.

Socializmus, prechmaty liberálnych bašikov, národnostná otázka, biedne postavenie malých ľudí, to všetko strašné mrákavy na obzore krajiny našej. A základ štátu nášho skrze ľahostajné a márnотratné riadenie liberálnej vlády tak soslábnul, že snáď ani nevydrží hromobitie, ktoré hrozí nám. A my už vopred trníeme strachom. Kto nám dá pomoc, keď vláda ustavične podrezáva sily života nášho a keď uvrhla nás do biedy nesmiernej? Ako že môže zápasíť s nebezpečenstvom jeden sozobráčený a politických práv pozbavený národ? Lebo — uznajme pravdu — nič nemáme. To je všetko klam, čo sa u nás reční a píše o slobode, o práve, o vzdelanosti, o hospodárstve, atď. Nič nenie pravda z toho. Čistý klam a mámenie národa. Len nám treba oči otvoriť a nahliadnuť do tajných dielni liberálnych pánov hospodárov, len treba pozorovať, čo sa robí v snemovni, čo v najbiednejšej dedinke a dočista budeme vedieť, ako stojí krajina a čo sú hodny všetky tie pekné heslá, o ktorých liberáli toľko tárajú. Áno, židia majú všetko. Tí sú bohatí, mocní a slobodní, ale či je taký každý občan v krajine? Nuž a prečo nenie? Ako prišli židia k tolkej vláde? Kto im ju dal? S čím ju vydobili? Koľko obetovali za slobodu krajiny? Skutky chceme vidieť!

Na všetky otázky tieto len jednu odpoveď máme: to je ovocie liberálneho panovania. Vyše päťdesiat rokov hospodári, ale ako? Snáď za národ? Ach nie! Kto by spočítal hriechy liberálnej vlády? Len to vieme určite, že nás vycicala zo všetkého a pritom všetkom patríme medzi tie najbiednejšie národy. My máme sa prečo ponosovať, židia ale nie. Ani to od nich nepočuť. lebo aj ten najbiednejší židák sa dohre cíti u nás. Je slobodným občanom. Má veľa zastupiteľov a slobodne prevádza aj také remeslá, ktoré nesrovnávajú sa so statočnosťou a pre ktoré veru nezaslúži občiansku slobodu, ale prísne potrestanie.

Ale toto nesmie dlho trvať. Čo by bolo z krajiny? Čo z národa? Veď na tento spôsob národ, ktorý za tisíc rokov bránil krajinu a obetoval život svoj za slobodu, upadne do otroctva židov, ktorí zdarma prišli k tomu, za čo sme my kresťania toľko obetovali. A doba táto blíži sa, ako čo by už svitlo svetovláde židovskej. Nad naším krížom sotmieva sa; kdežto hviezda židovská skveje sa v jasnej žiare. Teda strojí sa dačo. Ako hovorím, to znak boju. Lebo musí sa stať volačo! Tak to nemôže zostať. To národ kresťanský nevydrží. To jarmo, ktoré zavesil mu na krky liberalizmus, len k otroctvu vedie; liberálne šafárenie ale k žobráckej palici. Teda jedná sa tu o budúcnosť národa. Budúcnosť túto z troch strán napadlo židovstvo: jak v politike, tak v hospodárstve a v osvete. Lebo, lebo! Lebo popustíme všetko židom ako naničhodný národ, ktorý nič nevedel zachrániť pre seba, jedine potupný smiech celého sveta vzdelaného, alebo posta-

víme sa na nohy a vydobudneme nazpät to, čo bolo naše za stá a stá rokov, t. j. kresťanské Uhorsko.

Nech si nikto nemyslí, že to ľahko pôjde. Netreba zabudnúť, že hoc žid sám v sebe slabý je, ale v celkosti taká moc, ktorú len v krutom boji možno prevládať. ale zlomiť nie, lebo tí spolu držia a majú tie najsilnejšie nástroje obranné: peniaze a tlač.

Ponevác my vedíme boj oproti židom, my sme sa dali na to, že vydobudneme kresťanské Uhorsko: prosíme o pomoc všetkých opravdových kresťanov. Aby priatelia naši poznali kto sú židia, poučíme ich o tom z diela Gejzu Petrassevicha. *F.*

Bože drahý...

Bože drahý, keď spomeniem
Si tie chvíľky mladosti,
Keď som tak rád v chrám tvoj chodil
Vždy v čistej nábožnosti...
Sladký život mi bol vtedy,
Bo teba som miloval,
Tys' mi zase čerstvej sily
K práci mojej daroval.

Čas sa mení; zmenil sa aj
Cit vrelej nábožnosti,
Upadnul som v kúzlo hriechu,
Zlostným ľudom k radosti.
Mal som všetko, čo svet tuná,
Zovie blahom tuzemským
A tak som si ja zatváral
Bránu k stánkom nebeským.

Ako doba žitia môjho
Blíži sa už k západu,
Lutujem že v hriechu podlom
Strávil som dobu mladú.
Teraz viem, že šťastný môžem
Byť len vierou, v nádeji,
Bo viem, že Boh má ten balzám,
S ktorým dušu zahojí.

Mládež milá, varuj sa žiť
V hriechu podlom, bez Boha!
Nech nevkročí v hriechne miesta
Nikdy, nikdy tvá noha.
Miluj Boha, vieru svoju,
A maj pevnú nádej,
Že po smrti v netušenú
Prijme ňa slávu svoju.

Láskomil Hronský.

Židia v starej dobe.

Abrahám, praotec židov, najprv po Mezopotámii vandroval so svojou blúdiacou čeliadkou. Neskôr prešiel cez Jordán a usadil sa na zemi Kanánitov; ien že potom nastaly roztržitosti medzi dvoma kmenmi a s druhej strany aj hlad donútil židov k tomu, aby pod vedením Jakuba vyvandrovali do Egypta, kde vtedy Jozef, syn Jakubov bol námestníkom a najvyšším ministrom kráľa Apophisa. Dľa iných dejepiscov, Jozef zavola ich do Egypta, aby dal im lepšiu zem, aká bola v Palestíne. Ale ani egyptská sláva židov netrvala dlho, lebo skrze dotieravosť a dychtenie po vyššej vzdelanosti protivnými zostali Egyptčanom, tak že králi vydávali najprísnejšie rozkazy oproti židom, medzi týmito najhroznejší bol rozkaz II. Rhamzesa, dľa ktorého každého novorodeného židovského chlapca zatopiť museli v rieke Nil. V Egypte len 300 rokov bývali, a za tento čas z Palestíny vyvandrovaných 70 rodín rozmnožilo sa na 600.000 židov, židoviek a detí. Po 40 ročnom blúdení po pustatine, vyše šesťstotisíc židákov vrhlo sa pod vedením Jožua na malú Palestínu, a zaplavili ju ako poľné myši; ale konečne po panovaní Dávida a Šalamúna octli sa v babylonskom väzení. Ale myšli sa ten, ktorý myslí, že planý život mali v Babylonii. Ba naopak, lebo po päťdesiatých rokoch jejich bola najväčšia moc, práve tak, ako aj teraz, t. j. oni mali peniaze. Aj vysokú školu mali v Babylonii. Ale nie div, že z otrokov zostali pánni, veď za jejich chrbátom bola židovka Estera, manželka kráľa Asverusa, tak že keď kráľ Cyrus dovolil im vystahovať sa nazpät do Palestíny, *bohatí židáci vysmiali ho*. Ale boli medzi židákmi aj takí, ktorým o tom sa snívalo, že postavia Jeruzalem do predošej slávy; títo — okolo päťdesiat tisíc — vrátili sa do židovskej zeme. No zo židovského kráľovstva už viac nič nebolo, lebo Palestínu opanovali Gréci, po nich ale Rimani. V tomto čase narodil sa Ježiš, ktorý pozbavil židov na večné veky svetodejepisnej významnosti. Ale zato neprestali sa pohybovať. Ježiša, ponevác báli sa ho, z nenávisti odvliekli na Golgothu a ukrižovali, ale za to nevládli ani vystaviť ani udržať mesto Jeruzalem. Titus Vespasianus na prach obrátil Jeruzalem. V boji oproti Rimanom spadlo vyše miliona židov, ostatných — blízo stotisíc —

hnali do Rímu do väzenia. A s týmto prestali byť židáci jednotným národom. Od tých čias židáci nie sú ani národ, ani kmen, ani ľud, ani viera — ale len židáci.

Už aj v starej dobe mali té isté protivné vlastnosti, — hoc ešte vtedy nežili dľa Talmudu — pre ktoré ani jeden národ nevedel ich návideť, ale hľadel oslobodiť sa od nich. A nie bez príčiny. Ledvy prešli cez riekú Jordan, už Kánániti na to sa prebudili, že zeme, majetky, peniaze jejich a vladárenie dovandrovaní židáci dostali do rúk. Ledvy položia nohu do Egypta, už je Jakubov syn Jozef všemohúcim ministrom, a keď ich ztade vyženú, znovu vrhnú sa na predošlú domovinu a panujú nad Kánánitmi. V Babylonii židovky boli kráľovné; žid Mardokheus dá sa nosiť po celej rýši, a ľud padá na kolená pred ním. Aj v Perzii, z prednejších židov boli hlavní pohárnici a krajinskí maršali, až konečne Rimani urobili koniec židovskému panovaniu, jak v Perzii tak aj v Palestíne. Rimani povraždili jednu čiastku židov, druhú čiastku rozohnali po svete, tretiu ale vhnali do Rímu do otroctva. A čo vyhrali s tým? O pár rokov cisár Titus medzi horkými slzami lúčil sa od svojej manželky židovky, s ktorou desať rokov žil blažene.

Po tomto nech sa nikto nečuduje tomu, že židáci nenadobudli tolko sily a schopnosti, že by boli založili osobnú — židovskú krajinu. Všade ich nenávideli a prenasledovali, lebo už aj v tej najstarodávnejšej dobe boli práve tak protivní a nepriateľskí oproti iným národom, a tak vedeli klamať, úzeriť, krivo prisahať a odboje robiť oproti panovníkom, ako aj teraz. A preto každý národ — medzi ktorý vtrel sa bezočive, ako to aj u nás robia poľskí kazári — usiloval sa striasť ich s krku.

Blúdiaca nácia boli židáci s divými obyčajami. Mojžiš s prísnyimi zákonami chcel ich prinútiť k tomu, aby ustálili sa na jednom mieste, a založili štát. Ale divokú ich náтуру nezmenil Mojžiš, ba ani k tomu ich nevedel priviesť, aby sa zaoberali s remeslom a s hospodárstvom. A preto aj upadol «ľud vyvolený» za akého židáci držia sa, a aby neroztriasol sa po svete, to nevedeli prekaziť ani proroci, ani svätí ľudia. Roztriasli sa. Nič dobrého nevzali so sebou, jedine nenávisť a dychtivosť po vláde. Aj v krajinách, kde upešili sa, sú len dočastní vandro-

vníci, ktorí hoc kedy hotoví sú vysťahovať sa, len nech sú istí, že inde lepšie bude sa im vodíť. Preto nech nikto nehľadá u žida vlastenectvo. Čo by ako prisahal sa a vykrikoval, že je patriota, lže, lebo nenie iné, ako blúdiaci žid. U nás je dobrý Maďar, v Nemeckej dobrý Nemeec, vo Francii dobrý Francúz atď. ale len na oko, lebo v duši, v tele a v krve je židom. A tým zostane až do konca sveta.

Desatoro prikázání predpísalo im, čo majú robiť, ale oni sami zostavili si mravovedu, dľa svojej chuti. Tejto hlavné pravidlo je: Rob to, čo je pre teba dobré. Nenáviď tých, ktorí nie sú židáci, a škod im, ako vieš. Mojžiš síce aj na to sa namáhal, aby udržal židov v mravnosti, ale neprišiel k ničomu s divokou náciou. Ani nenie div, veď zlý príklad videli od prednejších židov a od kráľov svojich.

No a akí boli pastieri, také bolo aj stado. Podlosť, nadutosť, falošnosť, nevďačnosť, nemravnosť, nespravodlivosť, darebáctvo, lúpežníctvo, krádež, krivá prisaha, smilstvo a podobné hnusobstvá boly té «mravy», ktoré zdobily židov v starej dobe. A od týchto hriechov ani proroci, ani Ježiš Kristus nevládal odučiť židov. A akí boli oni volakedy, takí sú — s malým rozdielom — aj teraz, a zostanú tými, zakiaľ len nespália Talmud, tohoto tajného riaditeľa života jejich.

Podáva: F.

BESEDNICA.

Čo nás učí návšteva cintorína!

Opísal Zaosek.

Návšteva cintorína učí nás: 1. *jak márne, nestále a pomínutelné je všetko pozemské.* Sv. písmo nám hlása: pod slnkom nič stálieho. Všetko pomínie, jako plevy vo výchrici, tak všetko sa roznesie, všetko potratí čo tu na svete je. Nič sme nepriniesli so sebou na svet, teda ani nič nemôžeme so sebou zo sveta odniesť. S plačom a v nahote prišli sme na svet, zase s plačom a nahí, všetkého zbavení, od všetkého opustení vyndeme zo sveta.

Nože si dobre poobzeraj v tvojej izbe, v tvojom dome a v tvojom dvore: čo si zo všetkého toho, čo tam máš, so sebou vezmeš a vynesieš, keď teba samého ráz

na márach von vynesú, aby si sa viac domov navrátil? Bárš jak si ty bohatý a tučný: peniaze tvoje tu necháš. Tvoja duša a tvoje peniaze rozijdú sa tak, jako stará rozhekľaná, rozglejená truhlica, v ktorej tie peniaze ležia.

Smrť je čudný exekútor. Ona to nerobí tak, jako robievajú obyčajní exekútori; títo soberú peniaze a odnesú ich so sebou, smrť ale to robí naopak; ona nechá peniaze, obligátory a všetko iné tak a tam ležať, kde sa ony nachádzajú a miesto nich vezme so sebou teba preč a zanese ňa do cintorína, nahého olúpeženého, dušu tvoju ale vyšikuje a odovzdá do rúk večnému Sudcovi, aby s ňou dľa zásluh jej nakladal a ju ta upravil, kde ona patrí, do domu večnosti. Smrť je jako falošná líška, ktorá z hniezda vyvleče a odvede sliepku a jej vajcia nechá tam ležať.

Čože si vzal hlava Rothsildovskej famílie z tých milliardov dukátov a zlata, keď zomrel? Ani len jedného medeného haliera. Smrť vzala Rothsilda, vyzliekla ho zo všetkého a jeho milliardy, dukáty a zlaté žrdky, z ktorých sa kujú dukáty, mu tu nechala v jeho železných truhlách a v bankách v Londýne, v Paríži, vo Frankfurte a v Neapoli.

Ty stojíš dnes na cintoríne, čítaš nápisy križov, ktoré stoja nad hrobami. Tu najdeš ležať aj mnoho mladých žien a panny: ktorá-že si mohla svoju krásu tela, tváre pred smrťou zabalzamovať? Čo myslíš, jako že vyzerajú ich krásne obličaje, tie rúžové líčka, tie krásne ich oči, tie biele jako so slonovej kosti perlové ich zuby tam dolu v hrobe pod hlinou a trávou? Jaké-že tváry robia ony tam dolu? Alebo kladieš veľkú váhu na bohatstvo tvojeho rozumu, vedy a umenia? No to je veru smiešne; to, čo najmúdrejší ľudia myslia, je pred Bohom práve tak múdre, jako keď deti by sa vyprávali o žraľokoch, o veľrybách a o krokodíloch v lesách. Nuž a keďby toho aj trochu viac bolo z toho tvojeho rozumu a vedy, ty si vzdor tomu len chudáčik, len malé dieťa, bo vek a nemoc zoškriabe ti celú politúru z tvojeho rozumu, a všetek ten firmajs tvojej vedy namyslenej ti pozotiera z tvojich mozdgov.

Tak sa to má so všetkými vecami, bo keď ráz podpierka tela, život jeho sa prelomí, vtedy veru všetky jeho ostatné haraburdy padnú s ním dolu.

2. *Cintorín nám hlása, by sme sa milovali jeden druhého,* bo v tomto spoločnom byte v tejto nemej obci všetci sa sídeme, všetci tu prítulok budeme hľadať, keď nás ráz smrť zo sveta vyženie. Jak ťažký križ je so zlým, s nesnášanlivým človekom v jednej izbe, v jednom dome, v jednom dvore bývať, alebo zlého suseda mať. Turek nehreší ani nezná tak špatno kľaf a hrešiť, jako Slovák a Maďar; on najviac keď povie: nech ňa «Allah»-Boh so zlým susedom potresce. On s tým to najhoršie chce povedať. Človek, aby sa mohol zlého spoločníka v dome, vo dvore alebo zlého suseda zbaviť, aby mal pokoja, radšie predá svoj dom, dvor a role inému a ide ďalej.

Tu ale v cintoríne žiaden ňa viac nehnevá, neprenasleduje; tu ti žiaden nenadáva, tebe nezávidí; tu je všetko ticho, všetci mlčia, žiaden sa po tebe jazykom ne-

vláči, žiaden ťa neomlúva. Tu sa všetci vo svornosti znášajú; závistníci, nepriatelia jeden podľa druhého v pokoji odpočívajú, všetci sú ponížení trpezliví, všetci spokojní, všetci jednaki, jeden o druhého sa nestarí; jeden do záležitosti, do domácnosti druhého sa nemieša; všetci majú nízke, jednaké domky v tejto tichej osade; jeden druhému do obloku nenazerá, čo u súseda robia; bo tu okien nemajú, tu len strechy hrobov vytrčajú zo zeme. Ani jeden o druhom nevie, čo sa u súseda varí, bo ani komínov nemajú; miesto komínov len križe oznamujú, že tu sú obyvatelia, ktorí váre, pečiva a pečienky viac nepotrebnujú. Tie križe sú pre nás živých len jako ukazujúci prst, ktorý nám hore k oblakom ukazuje, že domáca pani, duša, nenie doma v hrobe, ale je hore vo večnosti.

3. *Cintorín nás učí, že smrť nás celkom neodlúči od našich zosnulých milých.*

Cintorín je jedna všeobecná čakáľňa, je predsieň, v ktorej všetci sa shromažďujeme a očakávame z mrtvých vstanie, pri ktorom sa všetci zase uzreme, zase sa spojíme a spolu na veky prebývať budeme tam, kde nás už smrť viac nerozlúči. Ona nás tu na svete len na čas rozlúčila jeden od druhého, ona nás tu len utíšila, by sme si na cintoríne len na čas odpočinuli od trampot tohoto sveta. Zomretie je len clo na hranici času a večnosti, ktoré mi zaplatiť musíme, keď ideme do večných krajín sa presťahovať. Preto je cintorín pre nás veľká a vznešená nauka nášeho z mrtvých vstania, ktorá nás povzbudzuje k tomu, aby sme túžili ustavične po opravdivej nebeskej vlasti.

4. *Cintorín nás učí, aby sme túžili po našej opravdivej vlasti v nebi.*

Len z cintorína dá sa vidieť, jak pustý je život náš. Tu sa vzbudí viac naša túha, žiadosť, naša nádej v našu vlasť nebeskú, kde je náš opravdový Otec nebeský, kde je náš Vykupiteľ Ježiš Kristus, naša Matička Blahoslavená Panna Maria; kde sú anjeli a všetci svätí, naši spolubratia, naši priatelia. Keď ťa tu na zemi tlačia križe, trápenia, keď núdza, bieda a mnohostranné starosti čelo tvoje brázdami prerývajú: tu na cintoríne pohliadni hore k nebesiam a opakuj slová svätého Ignáca, ktorý toto povedal: «Jak sa mi prieči a oškliví zem, keď si pomyslí na nebeské veci».

Všetko to, čo Kristus Pán pre nás konal, trpel, to je všetko nám dôkazom a svedectvom našej vlasti nebeskej, bo načo že by nám to bolo, načo že by nám bola bývala Jeho pre nás založená cirkev, sväté sviatosti, Jeho učenie a príkazy, keď by nás to nebolo malo viesť do vlasti nebeskej?

Ja, ktorý mnohé roky sa zdržujem v cudzích vidiekoch, mávam tú obyčaj — snáď aj ty ju máš — že keď moje rodisko, kde som sa narodil, kde moji rodičia bývali, kde som rástol, navštívim, hneď idem na náš cintorín, prvú úctu mojím milým zomrelým preukázať, bo pod mojou vzdialenosťou nejedno drahé srdce z mojich byť prestalo a už v chladnej zemi spočíva. Tu leží otec môj, matka moja, bratia a sestry, kamaráti a priatelia.

Tu stojím v samote a čítam nápisy hrobových križov. Tu spočída ten a tá. Ach, to je môj milý otec, moja drahá matka! Teda tu oni spočívajú: som ich už pri ich smrti nemohol vidieť, ani tešiť, a či sa už nikdy neuzreme? Tu žalostné, túžobné myšlienky vystupujú zo srdca mojeho. Cítim sa byť o pusteným, zanechaným, ľúbil bych byť medzi svojimi vo večnosti! A z hĺbín hrobov takmer slyším ich hlas: Ó, áno, ty nás zase vidieť môžeš, nezadlho budeme zase spolu, zem nenie tvojou vlasťou; ži len tak, aby si k nám do neba prišiel.

Ponevác každý človek cíti sa byť mocne ťahaným k lepšej budúcej vlasti a k domovu; tak už to samé je dostatočným dôkazom, že zem naša nie je našou pravou vlasťou. To nám ale aj sväté písmo hovorí, že: «Jedno pokolenie pomynie a druhé prichádza; ľudia sa narodia a zase zomrú; národy povstávajú a pomynú zase; my ideme po hroboch a cez hroby našich predkov, a zase nezadlho iní pôjdu ďalej nad našimi hrobami; žiaden z nás nemá tu trváceho miesta, všetci ideme k budúcemu miestu». My sme jako vandrujúce vtáčstvo, ktoré lepšiu vlasť hľadá, my sme jako potôček, ktorý nikde miesta nenajde, dokiaľ sa nevráti do svetového mora. Práve aj svätí tak vrúčne túžili po večnej vlasti. «Beda mne, že moje vyhnanstvo tak dlho trvá!» vzdychal Dávid kráľ.

Tá istá túha a túžba oduševňovala aj svätého Pavla v jeho prácach apoštolských: «Viem, že keď sa tento pozemský byt pomynie (telo jeho), my vtedy prijmem od Pána Boha byt nie ľudskými rukami učený, ale byt večný v nebesiach». Tak to písal on v 2. liste ku Korintským.

Keď starosti a trampoty tlačia naše srdce, tým mocnejšie sa vzbudzuje v nás túha po večnej vlasti nebeskej; a čím viac sa nám zhnusí zem, tým mocnejšie bývame ťahaní hore k nebesiam. Kristus Pán to aj tak chce. On nás učil modliť sa: «Otče náš, ktorý si v nebesiach». A po svojom z mrtvých vstani povedal: «Idem hore ku mojemu a vašemu Otcovi; k mojemu a k vašemu Bohu». Kde sú rodičia, tam je domov; kde je pravý otec, tam je vlasť.

Preto chcel Kristus Pán, aby sme často volali ku Otcovi nebeskému, aby sme ustavične pamätali, že nie zem, ale nebesia sú našou vlasťou. «V dome Otca mojeho je mnoho príbytkov; ja ale idem tam, abych vám pripravil príbytok a vás so sebou vezmem, aby ste i vy tam boli, kde som ja, tešte a radujte sa, odplata vaša v nebi bude veľká. Z toho patrne vyrozumieme, že nie zem, ale nebesia sú našou vlasťou.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

CHÝRNIK.

Kráľova základina. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ složil 12.000 korunovú základinu na pamiatku dvorného radcu dra Wiederhofera, ktorý bol dlhé roky jeho domácim lekárom. Z úrokov základiny budú v detskej nemocnici darmo liečiť deti.

Meniny knieža-primasa. Kardinál knieža Klaudius Vaszary v minulú sobotu dňa 29. okt. svätzil svojo meniny. Práve v ten deň bolo trinásť rokov tomu, čo Klaudiusa Vaszaryho vymenovali za kniežafa-primasa uhorských katolíkov. Z tejto príležitosti bola vydržiavaná v ostrihomskej arcidiecési slávnosť.

Modlitba vo školách. Minister výučby dr. Albert Borzeviczy rozposlal všetkým štátnym školám nariadenie, v ktorom nakladá, aby sa žiaci i pred prednáškou i po prednáške modlili.

Assentírka roku 1905. Úradný časopis prináša vo svojom štvrtkovom (27. okt.) čísle nariadenie ministra honvédstva, ktoré vydal v záležitosti prípravných prác assentírky budúceho roku. Roku 1905. prídu do assentírky tí vojopovní, ktorí sa navodili v rokoch 1884., 1883. a 1882. Ináče nariadenie ministra srovnáva sa s nariadením, ktoré bol vydal ohľadom assentírky lanského roku. Že kedy sa bude odbyvať assentírka, o tom sa minister hodvédstva vo svojom nariadení nezmieňuje, ale pravdepodobné je, že assentírka rekrútov bude v mesiaci marci.

III. trieda na rýchlovlakoch. V ministerstve obchodu už sa započaly práce, aby ku rýchlovlakom pripojili vozne tretej triedy. Táto novota je veľmi potrebná, lebo aj chudobný ľud má mnohokrát rýchlu prácu a tak musí na rýchlovlakú cestovať, čo je pre chudobného človeka veru drahá cesta. Túto novotu už od 1. januára do života uvedú.

Svätokrádež. Tieto dni v noci okradli posiaľ neznámi zloději rímsko-katolícky kostol v Mezökövesde (st. horsodská). Pobrali odtiaľ viac drahocenných kostolných vecí a krem toho vylámali aj skryňku, v ktorej bolo viac sto korún peňazí na podporovanie chudoby. Odvážlivých zlodějov polícia prisne stopuje.

Vyšinuly sa železničné vozne. Z Prešporku sdeľujú, že v jednu z pominulých nocí asi o pol 2. hod. vyšinuly sa neďaleko stanice Tótmegyer štyri nákladné vozne. Vyšinuté vozne zatarasily železničnú dráhu, tak, že osobný vlak, ktorý v noci chodí z Viedne do Budapešte, musel meškať v Tótmegyeri päť hodín. — Podobne vyšinulo sa osem nákladných vozňov i pri stanici Sered. Ani pri Tótmegyeri, ani pri Seredi nestalo sa železničným zamestnancom na šťastie nič.

Posviacka rím. kat. kostola v Okoličnom (liptovská stolica) — ako nám to náš dopisovateľ sdeľuje — vydržiavať sa bude dňa 6. novembra a konat ju bude veľkomožný pán Anton Kurimský, doktor rímský. č. prepoš a farár ružomberzký, ktorý po odbavenej posviacke bude držať reč slávnostnú a za ňou svätú omšu pod infulou. — Veľkolepý chrám tento okoličiansky v čarokrásnom slohu gotickom vystavený bol za časov kráľa Matiaša a teraz tak vnútorne, jako zovnútorne z milodarov krásne obnovený je. — Poznamenávame, že sme o tomto už v minulom čísle podali krátku zprávu, čo teraz týmto dopĺňujeme.

Od strachu zabudla hovoriť. Z Bošáče (trenčianska stolica) sdeľujú nasledovnú úžasnú udalosť. Tamojšia roľníčka Mária Trtlovičková pracovala cez celé leto jako nádenička v jednom majeri na kopaničiach a usporila si zo svojej zaslúženej mzdy na zimu niekoľko zlatých. Ponevác stála v ústrety rodinnej udalosti, preto sa musela vrátiť domov do Bošáče. V noci s 19. na 20. okt. viámala sa do chyže roľníčky jedna neznáma slúžka, ktorá do krvi zbila v požehnanom stave sa nachádzajúcu ženu a ukradnúc jej tažko nasporené peniaze, ušla. Nešťastnú roľníčku opanoval taký strach, keď ju nesvedomitá slúžka bila, že od strachu zabudla hovoriť. Ačkoľvek bol lekár hneď pri ruke a poskytol žene pomoc, predsa roľníčka ešte ani po dnes nehovorí. Spustlú slúžku žandarmeria prisne stopuje, ktorá nevyhne zaslúženému trestu.

Skočil s vlaku. Z Krakova oznamujú, že farár Franc Krupnik vymenil si na stanici v Zabierzove železničnú kartu do obce «Klaj», kde ho čakal koč. Keď sa vlak už pohnul, dozvedel sa od konduktora, že v Klaji vlak nepostojí a preto prosil ho, aby vlak na minútu v Klaji postál. Samo sebou sa rozumie, že konduktor nemohol farárovi prosbu splniť. Keď potom vlak na stanici Bochny postál a konduktor otvoril dvere, aby farárovi pomohol s vozňom sosadnúť, videl, že je vozeň prázdny. Hneď telegrafoval do Klaju, či tam farár neskočil s vlaku a či sa mu volačo nestalo. A v skutku asi na 100 metrov od stanice Klaj našli strašne dokaličenú mrtvolu farára pri kolajniciach. Nešťastný duchovný životom zaplatil svoj odvážlivý skutok.

Utopil sa v mušte. Vo francúzskom mestečku Nuits jedon veľmi bohatý majiteľ vinogradov Etienne Camuzet neskoro večer chcel pozrieť svoj mušt, či už vykysnul. Keď sisiel do pivnice, na schodoch sa potknul a padol do jednej veľkej kade, v ktorej bol mušt a tam sa alebo utopil, alebo ho usmrtila uhličnatá kyselina. Camuzet za celé polstoročie dorábal najlepšie vína na vidieku mesta Cote d'Or.

Defraudácia. Dr. Eugen Krisztonosics, námestník kráľ. notára v Komárne, defraudoval 62.000 korún verejných peňazí a zutekal svetom. Teraz ho kurentujú.

Osud špehuňa. Vo Varšave posúdili bývalého officiera Leontieva na smrť, lebo predal Austrii plány pevnosti brest-litevskej, plán ubytovania, mappy penerálneho štábu a plány vpádu kozákov na ustrijské územie.

Chýry zo Spiša. V Hobgarde dňa 13. okt. slávil tamejší pán farár Ludvík Lax 25-ročné jubiléum svojho kňazstva. Na slávnostnej omši svätej a potom pri obede bol aj lubovenský gróf Zamojský so svojou paňou a so svojimi dvoma dcérami prítomný. — Minister náboženstva preložil kráľovského podinspektora školského Andora Padanyiho do Budapešte a na jeho miesto vymenoval za takého do Spiša Antona Szétsényiho. — V Novej Vsi sa dňa 12. okt. tamojší kočiš Ján Bednár pod železnicu hodil, ktorá mu hlavu odtrhla. Bože chráň každého od takej nešťastlivej smrti! — Rozpočet spišskej stolice na rok

miesto je vymenovaný Rudolf Kossaczky. — V Toporci dňa 26. okt. v noci šesť stodôl zhorelo. — Spišský biskup vymenoval za hlavného biskupského horára do Hranovnic štátneho ferštera Bélu Janoviczkyho, syna levočského štátneho hlavného ferštera. — V Poprade sa medzi 14. a 15. ktosi do kancelárie Glesingerovej pile vlámal, vylámaval železnú kassu a ukradol z nej asi 3500 korún hotových peňazí. S tou krádežou upodozrievajú kancelárskeho sluhu Michala Szalaku, ktorého už aj chytili.

Sedmohradský biskup v Stol. Belehrade. Sedmohradský biskup gróf Gustáv Majláth navštívil dňa 28. ho

Medvedica hrá sa s mladými...

1905. je nasledujúci: príjmov má byť 198 tisíc 608 korún 79 halierov; výdavkov ale až 281 tisíc 449 korún 39 halierov. Preto bude o tak značnú summu viac výdavkov, lebo stoličným úradníkom a sluhom povýšili ich platy. — V Torisku sú od 1. okt. tiež žandári. Veľmi tam boli už potrební, lebo ľud je tam veľmi nespokojný, surový a zlodejský. — V Levoči bolo na ostatnom jarmoku dňa 19. okt. tisíc kusov rožného statku, 350 kusov koní a 1128 oviec na predaj; z toho sa predalo 440 kusov rožného statku, 70 kusov koní a všetky ovce, asi 15 vagonov, a rožného statku vzali do Česka. — V Kežmarku židovi Leovi Hercovi doteraz neznámi zlodej tisíc korunovú bankovku ukradol. — Zo Spiša vyvandrovalo od 1. augusta do teraz asi 1200 ľudí do Ameriky. — Starovesský štátny hlavný feršter Norbert Sztavács do penzie šiel, na jeho

októbra stolnobelehradského biskupa dra Júliusa Városho. Potom odcestoval do Sárszentmihályu (stol. Fejér), kde pobavil sa u svojej rodiny viac dní.

Perský šah v Europe. Ako ruské časopisy sdeľujú, perský šah Eddin Muzaffer je ťažko chorý. Mocný panovník trpí na srdcový neduh a preto sa lekári boja o jeho život. Dvorní lekári odporúčajú šahovi, aby šiel cieľom zotavenia sa do Wiesbadenu. Radu lekárov perský šah prijal, ale že kedy odcestuje do Europe, to ešte dosiaľ nevedno.

V divadle lapený lúpežník. Z Prešova oznamujú, že minulý týždeň oraboval 20-ročný remeselnícky tovaryš Franc Bodnár jágerského krémára Jána Veresa. Lúpežník vkradol sa večer do krémárovej izby a keď Veres zaspal, napadol ho dlhou dýkou, nebezpečne ho ranil a

konečne oraboval mu byt. Lúpežník odcestoval ešte v tú noc do Miškovca a na druhý deň večer išiel do divadla. No jeho chladnokrevné chovanie sa bolo daromné, lebo ho policajti chytili a zatkli.

Pozostalosť srbského kráľa Alexandra. Z Belehradu oznamujú, že zdá sa, že bývalá srbská kráľovná Natalia aspoň na čas nedostane pozostalosť svojho zavraždeného syna, kráľa Alexandra. Pravdepodobne je, že kráľovná zavedie proti srbskej vláde pravotu, lebo vláda pre seba chce podržať pozostalosť kráľa alexandra. Pozostalosť dvoch posledných Obrenovičov pochádza ešte od panovníka Michala, ktorého tiež zavraždili a po ktorom nezostalo priamnych potomkov. Po smrti Michala zostaly dve sestry, ktoré sa v Uhorsku vydaly: jednu si vzal pravotár Baič a druhú Nikolič. Keď potom Milana vyvolili za srbského panovníka, obe sestry prepustili mu právo úžitku z pozostalosti svojho brata Michala, v testamente ale udaly, že v páde by Milan zomrel bez potomkov, pozostalosť Michala má prejsť na srbský štát. Kráľom Alexandrom vymrela dynastia Obrenovičovcov a tak na základe testamentu srbská vláda nechce vydať pozostalosť Alexandra kráľovne Natálii.

117-ročný človek. V srbskej Kamenici žije jeden moderný Matusalem, ktorý z milosti Božej zasvätil svoje 117-ročné narodeniny v úplnom duševnom a telesnom zdraví. Zriedkavého veku človek hral minulého stololetia veľký zástoj. Žikič, takto sa menuje stavec, narodil sa r. 1787. a jako 17 ročný mládenec bojoval proti Turkom v armáde Juraja Karađordeviča, deda terajšieho srbského kráľa. Zúčastnil sa vo viacerých bitkách a jedonkrát bol veľmi ťažko ranený. keď sa vyliečil, zorganizoval zo 60 členov pozostávajúcu čatu, z ktorou potom pustošil turecké dediny a ich oraboval. R. 1823. bojoval s Grékmi zas proti Turkom a keď vyhlásili Grécko za kráľovstvo, Žikič ostal tam, lebo Turci vypísali na jeho hlavu veľkú odmenu a vo svojej vlasti necítil sa tiež v bezpečnosti, pretože Srbsko bolo v ten čas pod tureckým jarmom. O niekoľko rokov predsa opustil Grécko a padol do tureckého zajatia, z ktorého sa mu ale podarilo utiecť. Šiel rovno do Belehradu a chcel srbského panovníka Miloša Obrenoviča nahovorif, aby povstal proti tureckej moci. O rok pozdejšie odcestoval do Ruska a oddal ruskému cárovi Alexandrovi II. pamatný spis, ktorý znel o povstaní Srbov. Keď sa vrátil do Srbska, stal si na čelo jednej lúpežnickej bandy. V poslednej srbsko-tureckej vojne bojoval Žikič tiež za slobodu svojej vlasti a vedel veľmi výborne vyskúmať posície nepriateľa (Turka). Keď vydo-

bylo Srbsko svoju slobodu, utiahol sa do Kamenice, kde slávil nedávno svoje 117-ročné narodeniny.

Vydra v kráľovskom hrade. Zajímavú korisť uložili v sobotu ráno v kráľovskom hrade. Na schodoch, vedúcich ku maštálám. videli jednu peknú vydru, ktorú potom maštálny majster Sehr zastrelil. Vydra sa mohla do kráľovského hradu dostať voláko z Dunaja. Korisť zvlášť je preto vzáctna, lebo v Dunaji je vydra zriedkavá.

Nebezpečný list. Zo Štýrskeho Hradcu oznamujú, minulé dni večer istý človek odovzdal majiteľovi hotelu «Daniel» jedon list. Kým majiteľ hotelu list čítal, ten neznámy človek hodil mu do hlavy kameň takou silou, že majiteľ padol na zem. Policia si myslí, že útočník z pomsty napadol majiteľa.

Spustlý mladík. Minulý týždeň lapila hlavnomestská policia osem tulákov, ktorí boli spolu členovia zlodejskej bandy. Vodea bandy bol Teodor Duller, 18-ročný syn jednej zámožnej vidieckej statkárskej familie. Mladý ten človek, ktorý skončil VII. gymnasiálnu triedu lanského roku ušiel a dal sa na hriešny život: kradol a páchal vlamačstvá.

Kradli poštové známky. Policia stopuje dvoch mladých ľudí, ktorí kradnú po hlavnomestských trafikách marky. Vôjdu do trafiky, ako by si chceli volačo kúpiť, a kým jedon kupuje, zatiaľ druhý kradne poštové marky. Takýmto spôsobom oškodili mladí zloději viac trafikantov.

Vyzvanie k velebným pánom oltárnym bratom. Nižepodpísaný obstaral osobitný odtisk modlitby «Verím Boha mojeho živého...» doslovne dľa najnovšieho vydania svätovojtešského «Čítania a Evanj.» s označenými prestávkami, s veľkými písmenami a fraktúrou, aby sa aj tam, kde vyznanie toto viery, nádeje a lásky ešte kňaz po kázni unavený odriekať musí, zaviesť mohol ten nasledovania hodný zvyk, aby to všetok ľud pomaly, rozjímave odriekal. Pripojil som ešte *fonetickým pravopisom* a veľkou latinkou tlačené antifony: Asperges me..., Vidi aquam..., Tantum ergo..., Genitori... tiež aj antifony Panny Marie po popoludňajších službách Božích predpísané. Cieľu primerane a úhladne vystavené toto tlačívko zásluhuje čo najširšieho rozšírenia po našich slovenských farnostach. Strán má 8, formát taký, že sa aj do menších modlitebných knižiek vmestí. 100 kusov za 4 koruny, franko zasiela patričným na požiadanie dolupodpísaný, alebo knihtlačiareň Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahagy). Karol A. *Medvecký*, správca fary. Brehy, posledná pošta Ujbánya (tekovská stol.)

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utcza 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo strednónáš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav nás požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámil zameškali, expedici, naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

DOPISY.

Z Rajca (trenč. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštane» uverejniť.

Po odumretí nášho bývalého učiteľa a organistu Františka *Hinko*, ktorý z dopuštenia Božieho v svojom mladom veku tragickým spôsobom dokončil púť života, mali sme t. r. v mesiaci auguste novú voľbu učiteľa-organistu na tunajšiu uprázdnenú stanicu. — O priebehu pokračovania samej voľby na túže učiteľsko organistickú stanicu, pre posúdenie a poučenie, za povinnosť si kladem širšiemu obecnstvu sdeliť nasledovné: V smysle uzavretia školskej stolice, prv, než by sa bol konkurs na túto uprázdnenú stanicu učiteľa-organistu vypísal, náš dôstojný pán farár Karol *Baroš*, ktorý je opravdivý priateľ svojich veriacich a ktorý jako všeobecne oblúbený kňaz, sa priazni svojich veriacich teší, poverený bol od školskej stolice, pred valné shromaždenie veriacich návrh predostreť, aby sa plat tunajšieho učiteľa-organistu o 300 korún povýšil a s týmto aby sa aj konkurs vypísal.

Valné shromaždenie katolíkov tento návrh p. farára Karola *Baroša* podmienenčne prijímajúc, donieslo to uzavretie: «keď by zvolený učiteľ-organista v muzike sbehlým sa dokázal, že túto podporu katolíckeho obecnstvu mu aj ustaluje.» V smysle tohoto uzavretia a v smysle fassie školskej sa konkurs na uprázdnenú stanicu vyhlásil, čoho následkom sa viacerí kandidáti pánov učiteľov-organistov v určený čas k voľbe dostavili, kde pri muzikálnych k tomu cieľu od školskej stolice požiadaných znalcoch sa próba previedla. Keď by sa školská stolica nebola dopustila tej kardinálnej chyby, že vo svojom zasadnutí doniesla to protizákonné uzavretie, že veriaci ľud aby si dal troch učiteľov-organistov do kandidácie a

z týchto troch kandidátov od veriaceho ľudu predostretých že jedného volí školská stolica: bolo by bývalo všetko na pokoji. Ale školská stolica s jej protizákonným uzavretím dala právo tam prítomným jednotlivým veriacim, čo do počtu na 80 hláv počítujúcim, a ktorá školská stolica to do ohľadu neberúc, že tam prítomní nemohli reprezentovať vôľu celého veriaceho obecnstva, vzdor tomu však so súzvukom školskej stolice tam prítomní veriaci dali troch učiteľov-organistov do kandidácie, z ktorých školská stolica dľa najlepšieho svedomia a dobrozdánia šiestimi hlasmi oproti trom Františka *Matulajeho* za učiteľa a organistu právoplatne vyvolila.

Tu z čista jasna strelil hrom! Tam prítomné a voľbu sebe nárokuje obecnstvo, posadené súc týmto protizákonným pokračovaním školskej stolice, na vysokého koňa, «čo hlava to rozum» nastal zmätok, nedorozumenie, krik a tomu podobné tak že tento čin potrestal sám seba tým, že k tým údom školskej stolice, ktorí oproti *Matulajemu* hlasovali, chcejúci mať čiro-čistého *Mačara* do našej čiro-čistej slovenskej farnosti za organistu, hore opísaní mimozákonní voličia po prevedenej voľbe čiastočne pripojili a zadali apellátu na osvieteného pána biskupa na zrušenie voľby.

Následkom donešeného výroku a potvrdenia od osvieteného pána biskupa, ktorý *Františka Matulajeho* za učiteľa-organistu potvrdil, tu prasknul hrom po 2-hý krát v takej zúrivosti medzi podajednima jednotlivci nezákonné nároky sebe na voľbu učiteľa poľazne na zrušenie voľby robiacimi, že drzích nehanebných výrazov, ktorých sa podajedni jednotlivci vo verejných plakátoch a v bezmenných nehanebných listoch oproti nášmu vysokctenému kňazstvu dopustili, nemôžem uverejniť, len moje polutovanie verejne vyslovím, že taký spustlý zákernický boj, nám tunajším obyvateľom na ziaľ a pohananie slúži, ktoré zlomyseľné utrhačské brechanie my občani zavrhuje a za tú najväčšiu podlosť verejne vyhlasujeme.

Tento podlý účinok bezmenných čarbanin, ktorých bez všetkej cti, bez všetkého svedomia len podlý človek upotrebití môže nášho všeobecne cteného pána farára *Baroša* tak zialne dojal, že na ujmu nášho mešťanstva a jeho veriacich, poďakoval sa s predsedníctva tunajšieho katolíckeho kruhu s predsedníctva úverkového spolku a predsedníctva tunajšieho potravného spolku, ktoré spolky pod jeho správou do rozkvetu doniesol a ktoré spolky — menovite katolícky kruh a potravný spolok, keď by pán farár tejto dôvery, ktorú veriaci ľud oproti nemu prechováva, na vždy zrieknul, by zaiste boly nútené celkovite zaniknúť. Na tento jeho nám zialný úmysel vo všeobecnosti musím sa zaujať nášho cteného mešťanstva a to podotknúť, že podľa pár nezdarných ľudí nemožno odsúdiť celé obecnstvo, a náš pán farár, ponač v ňom je dôvera ľudu složená nech nedá sa zachvátiť v smysle sv. Evanjelia «uderím pastiera a rosprechne sa za stádo.»

S úplnou úctou oddaný ctiteľ

Jozef Uhlyárík, kolár a roľník.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jedno tlivci s tým, zdá sa že spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

Raňajky pre deti. Istý chýrny lekár opätne vyslovil čo potvrdili to aj druhí chýrni hygienici, «že defom niže 14 rokov netreba dávať bobkovej kávy». Táto totiž, ako známe, má v sebe pre účinkovanie srdca, pre nervy a žalúdok veľmi škodlivý jed, ktorý sa menuje Coffein, a z ktorého ešte raz tak veľká dávka, ako ju obsahuje šialka čiernej kávy pôsobiť môže smrteľne. Vzdor tomu však mnohé matky vždy ešte ťažko sa odhodlávajú, aby bobkovú kávu aspoň pre deti odstránili od rodinného stola. Čo najideálnejší nápoj môže sa považovať mlieko, zkusenosť však o tom poučuje nás, že ho patriční nie vždy radi pijú a cez ďalší čas mnohí ani sniesť nemôžu. Kathreiner Kneipp sladová káva považovať sa môže teda čo tá najzodpovednejšia náhrada, ktorú pre vládnu a káve podobnú chuť jej deti veľmi radi pijú a ktorá i v najútlejšom veku veľmi je osočná, ľahko sa dá stráviť, nasýtuje a krv tvorí. Malo by to preto úlohou byť každej matky, aby dietky svoje od najútlejšieho veku na Kathreiner Kneipp sladovú kávu privykala a len túto im piť dávala, pri čom však pri kúpe zvlášte na to treba pozor dávať, aby sa len «pôvodná Kathreiner» káva dostala, ktorú len v pôvodných balíkoch a s ochrannou známku «farára Kneipp» slobodno predávať.

Dejiny milostného miesta Blahoslavennej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knihtačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava (Nagyszombat).

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní dobytká.

Keď tak na jar zavše pohliadneme na chotáre našich obcí, vidíme, že oni posiate sú s obilím, kde tu kukuricou a vysadené sú zemiakami. Dostanú hriadky konope, kapusta, burgyňa, datelina a lucerna.

Keď by sme sa dopytovali na pašienky, to nám budú hovoriť, že si ich gazdovia podelili a obrátili na role. To isté robia aj s lúkami, a môžeme povedať, že dosť hlúpe. Je pravda, že sejú, lenže nie krm. Malý hospodár keď aj dorába koľko-toľko krmu, to nie je dostatočné k tomu, aby mohol mať taký dobytok, aký je zapotreby k rozumnému hospodáreniu. Obyčajne má chudý a slabý statok, z ktorého nevidí osohu. Následok tohoto je, že nemá toľko hnoja, koľko potrebuje na svoje role, aby mu ony pri dobrej sile zostaly. Nie je vstave nahradiť tú úrodnú silu, ktorú by brali korene rozličných rastlín, A tak zeme jeho s roka na rok planšie zostanú. Ani zem, ani lichva nedonáša toľký úžitok, ktorý poistil by živobytie malého gazdu. Jestli teda ľud náš nebude rozumne hospodáriť, časom vyžítkuje zeme a zkusí, že «na chudobnej roli aj hospodár zostane biednym.» Pre nerozumné hospodárenie chudobnie ľud náš očividome a pre tú príčinu prepádajú pozemky jeho do cudzích rúk.

Čo má teda hospodár robiť, aby dosavádne zlé postavenie svoje zmenil na dobré? Musí sa starať, aby mal dostatočnej krme. Tak bude mať zdravý, tučný a mocný statok. Nech teda dochováva dobytok. S trusom ale nech popraví role, aby mu tie hojnú úrodu dávaly. Dobrí a učení hospodári takto robia, lebo vedia zo zkusenosti, že statok lepší osob donáša než zem, a úžitok tento istejší je, ako pestovanie zbožia. Sú obce, kde gazdovia miesto zbožia krm sejú a tomu môžu dakovať, že majú úrodné zeme, bujný statok a že sa zmáhajú. Veľké peniaze dostanú za tučnú mladú lichvu. Takto mali by činiť aj naši hornovidielci hospodári, už aj preto, lebo núti ich ku tomu nepriaznivé počasie krajov vrchovatých a plané pozemky.

Lichvu drží človek pre úžitok, potrebuje ju pri práci a drží ju aj preto, aby ju vykrmil a predal. Kto ale prisadí mladé hovädo, vychová z prasata brava, z telata kravu atď, ten rozumel musí sa ku chovaniu dobytká. Poznať musí pravidlá, ktoré použiť treba pri práci tejto, lebo ani tu nesmie len toľko vedieť, koľko starí vedeli. Nie jedno pre hospodára 600 alebo len 200 korún dostať za zrebca. Práve to je kumšt, mať dobrý dobytok a takýto hnať na jarmok. Aby ľud náš čo len zväčša poznal pravidlá dochovávaní dobytká, obznámime ho s nimi.

Bez statku neviem pomysleť si hospodárenie v krajine našej. Tu gazda musí lebo držať alebo dochovávať

lichvu. Ľahšia práca je držať a užítkovať, ale aj k tomu treba rozumieť; ťažšia práca je dochovávanie, lebo tu ne-nie dosť poznať lichvu a jej vlastnosti, ale potrebné sú k tomu isté vedy, ktoré si len s učením možno nadobudnúť. Teda, keď gazda vychovať chce statok, otázka je, ako a s čím začne? Poobzerá sa po obci, po okolí, aby sa do zvedel, aké hovädo je najhodnejšie držať? Z ktorého maľ bude najlepší úžitok? Pod týmto rozumieť treba silu hoväda, obratnosť pri práci, mäso, mlieko, syr, maslo, masť, vlnu, kožu atď.; teda všetko to, čo pri dome upotrebí, alebo na peniaze obráti. Konečne odpredá hovädo, ktoré vychoval.

Keď hospodár prišiel na čisto s tým, aký statok a koľko kusov je vstave držať; obzrel maštaľ, či zodpovie požiadavkám, vyrátal koľko asi potrebuje krmu: sme sa môže dať do toho, čo si pred seba vzal. Vyberie si statok, ktorý mieni plemeniť. Plemenáky musia byť zdravé, mocné, pekné a bez takej chyby, ktorú dedič mohli by potomci jejich. Na plemenie nie sú súčasne ani veľmi mladé, ani staré kusy. Takto povyberané statky páry hospodár, keď je čas na to. Pri párení sám hospodár vyberie bujaka (samca). Príbuzné zvieratá, ako otea s dcérou, mater so synom, bratov so sestrami — neslobodno páriť. Netreba zabudnúť, že jedného druhu zvieratá dedia podobu a vlastnosti plemenákov (rodičov), čo je veľmi dôležitá schopnosť, leho hospodár napred môže vedieť, že akých potomkov budú maľ plemenáky. Jestli je druh (fajta) dobrý, jak zodpovedá požiadavkám, tak hospodár zadrží ho, aby čistej — a nie miešanej — krvi potomkov dostal. Mnoho ráz plemenáky nie sú jednaké, jeden je slabší, chudší, mladší, alebo nie tak peknej barvy než druhý, v tomto páde aj potomci budú rozliční. Tu platí to pravidlo, že planšiu mater (samicu) treba páriť s hodnejším ocom (samcom). Hospodár pre seba vždy nech zadrží najkrajší statok, slabší ale nech odpredá. Tiež podobne nech odpredá chybný a na plemeno nesúci statok. Takýto treba — ako to hovoria — vymuštrovať. Keď teda gazda len dobrý statok pári, mladú lichvu dobre krmí, rozumne opatruje a vychováva: tak ona z potomka na potomka popravovať sa bude a s tým aj cena jej sa bude dvíhať. Hlavná vec je, aby hospodár dobre krmil svoj, lebo to, že statok žije, hýbe sa, že využítujeme silu jeho v práci, že dá mlieko, masť, vlnu, tefa atď., nestane sa samo od seba. Aby zvieratá súčasne boli na toto, aby mladý statok rástol a bujnel: má potrebu na pokrm. S dochovávaním lichvy len ten hospodár bude maľ úžitok, ktorý statok dobre opatruje a rozumne potrebuje pri práci.

Prvá otázka, na ktorú odpovedať mám, je: čo je vlastne tá potravná látka? Odpoveď: všetko to, s čím zviera nahradí tie čiastky, ktoré utratilo skrze zrost, prácu, život a od krorých mladý statok vyvinuje sa. Potravné látky sú rozličné a nachádzajú sa ony v tých pokrmoch, ktorý statok dostáva. V ktorej krme je viac takýchto látok, tá je lepšia a silnejšia, preto je aj dražšia. Takýto je obrok. K potravným látkam počítujeme aj vodu, lebo bez nej nemohly by sa živiť zvieratá; nemohly by

ztráviť pokrm a nevybralo by sa z nich to, čo chová statok a čo sa v ňom obráti na krv, preto čistú a friskú vodu aj zvieratá potrebujú, práve tak, ako aj človek. Potrava je aj sol, lebo skrze ňu lepšie trávi žalúdok, a aby z nej hospodár dostatočne zaopatril mohol, predávajú takúto sol — dľa nariadenia štátnej vrchnosti — 5—50-lových vreciach, kilo za 10 halierov.

(Pokračovanie nasleduje.)

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

V cudzozemsku bydliačim odberateľom našim, dávame týmto na vedomie, že predplatná cena do Prajska je 6 korún a do Ameriky 8 korún.

7076. Predplatené máte až do konca roku.

Prítomný. Žiadanú adresu udali sme Vám listovne. Či nemohli by ste urobiť tam u Vás niečo za rozšírenie nášho kalendára: **Posol Sv. Antona?**

Výborník. V najbližšie dni odpovieme Vám listovne.

Mládenec z pod «Fatry». Dopis Váš neobdržali sme, nepochopujeme kde by sa podel,

Predplatiť. Bezmenné dopisy a články neuverejňujeme.

J. B. v Ružomberku. Kalendáre obdržíte už v piatok alebo v sobotu.

J. L. v Molnoši. Podobne.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Pieseň o Hore Levočskej. Túto pieseň složil a vydal vp. *Štefan Hattyár*, adm. vo V. Borove, o. p. Huty, liptovská stolica. — Jeden obraz znárorňuje nám kostol na tejže Hore Levočskej stavať sa majúci. Slohu bude getického. Bude stáť 165 tisíc korún. Asi o dva roky započne sa stavanie kostola. — Druhý obraz predstavuje nám sochu milostivej, zázračnej Matky Božej levočskej, ktorážto socha je skoro 700-ročná, a jako obraz ukazuje, prekrásna. Nachodí sa v starom kostoliku na zázračnej Hore Levočskej.

Hore spomenutú pieseň od jej pôvodcu sme obdržali a vrele ju každému marianskému pútnikovi odporúčame. Názov piesne je: *Tužba prebl. Panny Marie levočskej*. Cieľ piesno je: pohnúť a povzbudiť k milodarom levočských pútnikov, aby nový kostol na Hore levočskej čím skorej vystavil sa mohol. Pieseň je od cirkevnej vrchnosti spišskej potvrdená. Nápev jej je veľmi milý, túžby plný, dojímavý. Tlač zreteľná, veľkými švabachami

tlačená. Túto novú pieseň už i preto odporúčame, ponevác *zvyšprijem* pri odpredaji tejto piesne obsiahnutý na *tenže nový kostol obrátený bude*. Pri každých tisíc kusoch 40 korún zostane pre kostol. Od júni bežiacého roku 11 tisíc kusov jej vyšlo z tlače. *Jeden kus* (8 strán, 2 obrázky, nápev) len 6 hal. stojí. *Objednať možno len 50 a vyššie kusov*. (Menej neoddá sa pre poštové porto.) Velebnému duchovenstvu, cteným organistom a učiteľom, ružencovým spolkom, slovom citeľom marianským vrele odporúčame túto krásnu novú pieseň. — *Dostať ju možno u Štefana Hattyár, adm., Borove o. p. Hutty, liptovská stolica.*

Dejiny milostivého miesta P. M. v Malej Veske. Dostať: Edvard Bulický, knihár v Košiciach (Kassa) za 20 halierov, s poštou za 29 hal. Pri objednaní viac výtiskov lacnejšie. Odporúčame.

Katolícka Budapešť. Práve teraz vyšla z tlače jedna maďarská knižka pod názvom: «*Katholikus Budapest*». V tejto knižke nájdete dopodrobna opísané všetko to, čo sa len katolíckeho v Budapešti nachádza. Koľko je tu kostolov, koľko kláštorov, kde a kedy konajú sa bohoslužby a v akom jazyku, kde sú katolícke sirotince, útulne, nemocnice, ústavy pre chudobných, kde má sa obrátiť robotník alebo slúžobná: všetko toto a mnoho iného poučného nájdete v nej, Kto je v Pešti neznámy, keď príjde sem, kde sa môže v tej alebo v onej záležitosti obrátiť. Preto by bolo potrebné, aby každý duchovný a každý kat. kruh mal túto knižku pri ruke, žeby mohli v páde potreby dobre poradiť takým, ktorým treba je do Pešte cestovať. Knižka táto má 143 strán a obsahuje veľmi mnoho obrázkov o kostoloch, školách peštianskych atď. Cena jedného výtisku je 1 koruna. Hlášate sa, čo znáte maďarsky o túto knižku takto: «*Regnum Marianum*». *Budapest, VII., Damjanich-utca 50.*

Ztratené peniaze. Rozprávka. Napísal August Horislav Škultéty. Cena 10 halierov. Dostať u Jozefa Gašparik v Turč. Sv. Martine.

U redakcii: «*Posol Svätého Antona*», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostať tieto knižičky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» *Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.*

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dla Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*» *Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.*

Nábožne výlevy. Práve teraz vyšlo XI. vydanie. Kniha táto je pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom k potrebeniu v kostole i doma. Veľkosť 1288 strán. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 4 kor. 20 hal., viaz. vyt. v koži s mramorom 5 kor. 60 hal., v koži so zlatorezom 6 korún a chagr. so zlatorezom a spínkov 7 korún, kosteným krížikom a v skvôstnej väzbe 11 korún.

«**Lacik**» rozprávka. Napísal August Horislav Skultéty. Tlačou a nákladom J. Gašparika, knihkupca a hníhtlačiaru v Turčianskom Sv. Martine, u ktorého sa predáva po 10 halierov. Táto rozprávka je veľmi poučná pre rodičov, aké zlé následky má keď si svoje dievky zle vychovávajú. Knižičku túto vrele odporúčame našim čitateľom.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovič, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osozná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «*Posol božského Srdca*» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 10·15—10·60, peštianska K 10·10—10·40, belehradská K. 10·10—10·40, banátska (77 kilogramová) K. 10·05—10·45. — *Raž*: K. 7·25—7·45. — *Jačmeň* na krm K. 7·30—7·50. — *Ovos*: prvotriedny 7·00—7·20, druhotriedny 6·85—7·95. — *Kukurica*: K. 7·25—7·35. — *Repica*: K. 11·50—12·00. — *Prosó*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	16·40	16·00	15·60	15·20	14·80	14·20	13·60
			č.	7	7½	8	
			K.	13·00	12·00	7·20	

Ot uby: K. 5·80, hrubé K. 5·80.

Strova: Veľký biely bôb: K. 10·75—11·00, tmavý K. 9·00—8·50, drobný K. 10·50—12·00, tarkavý K. ————

Hrach: K. 19.—13.00. — *Šošovica* veľká čistá K. 14.00—15.00. — *Konopné semä*: K. 9.00—10.00. — *Lanové semä*: prima K. 9.00—9.50. — *Rasca*: K. 28.00—29.00. — *Mak*: sivý K. 27.50—28.00, modrý K. 27.00—28.00. — *Ladník*: K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 80.00—80.50, kockový K. 81.50—85.00, kandis biely K. 82.00, žltý K. 79.00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Pe rolej: americký (*) vo veľkom prima K. 44.50 ruský (***) K. 42.00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 10.00—12.50, slavovský (1904) K. 00.00—00.00 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 11.50 do 11.75 srbské (80—85 kus.) K. 12.50—12.75.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 155.50 do 156.00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 58.00—59.00.

Slanina: vidiecka K. ————— mestská 3 kusová K. 60.50—60.50 za 50 klgr.

Sviňská masť: budapeštianska K. 63.50 do 69.00.

Telegram! Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr vyrábí a dobírkou zasiela: **Adolf Jelínek** v Lísku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodí sa zboží buď vymeniť, aneb vezmu zpet a peníze vratím; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. balika se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.

04.11/d

Oznamy prijíma

administracia

„Kreštan“

Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

Na 8 dňovú próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem moju opraodivú Solinger mašinu na strihanie vlasů, a zavážujem sa tu istú behom 8 dni späťhy prijat tak tiež aj peniaze späťhy pošlat. Mašina je 16 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nesmela ani v jednej domácnosti chybeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 deťoch za štvrt roka zošporujeme. Nožnice na bradu 2 zl. 75, opraodivá Solinger britva 1 zl. 50, naj-fajnejšej je mnošti je jazno brusená 2 zl. Kónské nožnice, voľačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl. Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dieľm. **Leo Lateiner**, Wieden, I. Fleischmarkt 17—42.

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník ktorý viac než 600 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

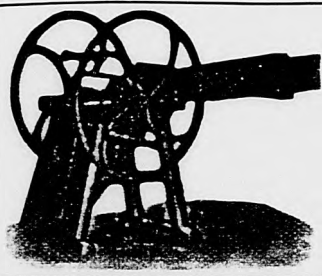
BRÜX No. 856. (Česko.)

Páni hospodári!

Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firmám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláťačky s oceľovými guľicovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Srotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Na 90 dňovú próbu

zašlem každému **T. H. System-Anker Niklové-Roskopl-Patent hodinky**, ktoré sú primerané pre p. e. K. oficerov, žandárov, železničných úradníkov, a pre všetkých tých, ktorí

dobré a mocnie hodinky do štrapácie potrebujú. A zavazujem sa obsah pred odbehom 90 dní bez všetkej srážky spätky poslať, jestli hodinky bez chyby budú mne spätky zaslané. Cena spolu už aj s retiazkov. Futrálom, taktiež jeden prsten so Simili-Brilliantom len 2 zl. 20 kr. Pri objednávke 4 kusov len 2 zl. Za dobré chodenie 5 ročnú písomnú záruku dám. Zásielky na dobierku vybavuje továrna

J. H. Rabinovicz

vo Viedni, VII., Lindengasse 2/14. Liferant c. k. železničiarov.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spínomocnený, spínomocentstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vŕdličky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlávnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nŕtra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepačí peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'álej do každej lepšej domácnosti prilíži je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiaču ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zásielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú. Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Pozor gazdovia!

Kto chce lacné a dobré benzinmotory kúpiť, silné od jedneho až do dvadsať koňskej sili, pritom aj odebíra všetky motorové popravky, nech sa hlási u Jozef Martinovicsa mašinist, Maniga, Nyitra megye.

Opravená elektrická vačková lampa.

Po pritlačení jedným prstom vydáva jasné elektrické lúče. Úplne nebezpečná! Sila svetla je 2 1/2 voltov. Sila svetla je úplne neodvislá od vetra a od počasia, snahu alebo dažďa. Cena jednej úplne opatrenej vačkovej elektrickej lampy je 3 koruny, so zväčšujúcou čočkou 4 kor. Náhradná batteria 1 kor.

POZOR: Ne-kupujte bezcenné napodobneniny, my dobre stojíme, zakiaľ by náhradná batteria musela byť potrebná, za tri mesiace svetlo vydavajúce. Jediné hotové zariadenie. Rozposiela sa na dobierku cestou F. Schwartz, elektrický-rukodelný dom. Viedeň. IX/4. Sechschimmelgasse 23/G. prizemie.

Na 90-dňovú próbu

zašlem každému nové, Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir-hodinky, s peknom retiazkou a schránkou za

2 zl.

poštovou dobierkou.

Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedneho každého. S trojročnou písomnou zárukou. V páde

nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spolahlivý a statočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

Každá rodina

mala by vo vlastnom záujme len

Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

akžto dodavok ku dennej káve potrebovať.